
Διεθνές Έτος του ΟΗΕ για την Εξάλειψη της Φτώχειας (1996)

Δημόσια Συζήτηση με θέμα:

Κοινωνική Ανάπτυξη Φτώχεια - Ανεργία - Κοινωνικός Αποκλεισμός

Με την ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας της Γυναίκας (8 Μαρτίου) και του Διεθνούς Έτους για την εξάλειψη της φτώχειας (1996), το Κέντρο Πληροφοριών του ΟΗΕ και ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας οργάνωσαν δημόσια συζήτηση με το παραπάνω θέμα. Δημοσιεύουμε τις εισηγήσεις των ομιλητών και των ομιλητριών.

Εισαγωγική Ομιλία της Προέδρου του ΣΔΓ Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Μέσα στα πέντε πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '90, η Γενική Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών κατάφερε να πραγματοποιήσει πέντε από τις μεγαλύτερες παγκόσμιες διασκέψεις, όλες με σκοπό τη βελτίωση της μοίρας των ανθρώπων όλης της Γης, με βάση την ουσιαστικοποίηση και πραγμάτωση των αρχών της Παγκόσμιας Διακήρυξης Δικαιωμάτων τον Ανθρώπου (ΠΔΔΑ).

Πράγματι, οι πέντε αυτές διασκέψεις επήγασαν από τη διαπίστωση ότι η ανθρωπότητα, στα χρόνια που ακολούθησαν την ΠΔΔΑ, στην πράξη εφαρμόζει τα αντίθετα από όσα η διακήρυξη αυτή ορίζει, με αποτέλεσμα να βαίνει προς αδιέξοδα, πολέμους και καταστροφές. Η μεταστροφή της σημερινής πορείας είναι συνεπώς επιτακτική.

Πρώτα, τα δικαιώματα του ανθρώπου, που είναι πανανθρώπινα, με νέα κοινωνική διάσταση και με φορείς όλους τους ανθρώπους χωρίς καμιά διάκριση, πρέπει να γίνουν πραγματικότητα. Αλλιώς, πόλεμοι, κοινωνικές αναταραχές και εγκληματικότητα (από ιδιώτες και κρατική εξουσία) αυξάνουν (Διάσκεψη Βιέννης, 1993).

Ύστερα, η ανάπτυξη πρέπει να τοποθετηθεί ως κείμενο στόχο την ευημερία όλων των ανθρώπων και όχι των λίγων σε βάρος των πολλών, όπως κάνει ως τώρα με την στενά οικονομική, κερδοσκοπική έννοιά της.

Για να επιτευχθεί αυτή η ανάπτυξη πρέπει να λυθούν τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα που την παρεμποδίζουν και αυξάνουν διαρκώς τη δυστυχία της ανθρωπότητας: η καταστροφή του περιβάλλοντος (Διάσκεψη Ρίο, 1991), ο υπερπληθυσμός (Διάσκεψη Καΐρου, 1994) η φτώχεια, η ανεργία και η κοινωνική περιθωριοποίηση (Διάσκεψη Κοπεγχάγης, 1995), η ανισότητα σε βάρος των γυναικών, που καθιστά το μισό πληθυσμό της Γης δεύτερης κατηγορίας ανθρώπους, δυστυχέστερους και φτωχότερους ανάμεσα στους δυστυχείς και φτωχούς του πλανήτη (Διάσκεψη Πεκίνου, 1995).

Η κατάργηση της ανισότητας των φύλων, εξ άλλου, θεωρείται πλέον ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επίλυση όλων των σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων του κόσμου. Γι' αυτό, όλες οι παραπάνω διασκέψεις ασχολήθηκαν μ' αυτήν.

Κατά την άποψή μου, τις ορθότερες σχετικές ρυθμίσεις περιέχουν η Διακήρυξη και το Πρόγραμμα Δράσης της Βιέννης του 1993, κι ας είναι οι συντομότερες. Τόσο το Κάιρο όσο και η Κοπεγχάγη, παρά τις φλύαρες διατυπώσεις τους, σε αρκετά σημαντικά σημεία (μερικά από τα οποία αφορούν ειδικά τις γυναίκες) αποτελούν οπισθοδρόμηση σε σχέση με τη Βιέννη. Στο Πεκίνο έγινε φοβερός αγώνας για να μην υπάρξει και νέα οπισθοδρόμηση.

Συνοψίζουμε ως εξής τα θετικά και αρνητικά αποτελέσματα της Διάσκεψης της Κοπεγχάγης:

Θετικά

- Προκάλεσε ευρεία ευαισθητοποίηση, σε παγκόσμια κλίμακα, για τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα και τα αδιέξοδα στα οποία μας οδηγούν
- Ενίσχυσε τη νέα (κοινωνική) έννοια της Ανάπτυξης.
- Περιέχει αρκετές ηθικές και πολιτικές δεσμεύσεις Κρατών για την επίλυση των σχετικών προβλημάτων.
- Αναβαθμίζει το ρόλο των ΜΚΟ
- Προβάλλει συστηματικά τα ειδικά προβλήματα της γυναίκας (όχι πάντα σωστά, όμως) και τονίζει τη σημασία τους για την επίλυση των γενικών κοινωνικών προβλημάτων του κόσμου.
- Ασκει κριτική και χαράσσει γραμμές για την Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Αρνητικά

- Δεν περιέχει παράγραφο για την υποχώρηση του φονταμενταλισμού έναντι των δικαιωμάτων του ανθρώπου (όπως η Διακήρυξη της Βιέννης, 1993).
- Δεν περιέχει καταδίκη της κατ' επιλογήν -και όχι πάντοτε, με βάση την ισότητα- αντίδρασης κατά των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου (όπως η Διακήρυξη της Βιέννης, 1993).
- Δεν προστατεύει την ελευθερία της αναπαραγωγικής λειτουργίας (οπισθοχωρεί σε σχέση με το Κάιρο, που δεν ήταν ικανοποιητικό ούτε και αυτό σε σχέση με τη CEDAW).
- Δεν περιέχει ικανοποιητικές διατάξεις για την mutilation sexuelle γεννητήσιο ακρωτηριασμό. (οπισθοχώρηση έναντι της Βιέννης).
- Περιέχει αρκετά αδύνατες διατάξεις για την υποχρέωση εισφοράς από τα Κράτη-μέλη του 0,7% του εθνικού προϊόντος και την άφεση κ.λ. χρεών των χωρών του τρίτου και τέταρτου κόσμου.
- Είναι εξαιρετικά φλύαρο και επαναλαμβάνει συχνά τα ίδια πράγματα με παραλλαγές διατύπωσης
- Δεν προστατεύει ικανοποιητικά την οικογένεια. Για την οικογένεια μιλεί για συντροφικότητα (partenariat) με βάση την ισότητα, αλλά δεν καθορίζει το περιεχόμενό της - σε αντίθεση με προηγούμενα διεθνή κείμενα (βλ. partenariat και σε παρ. 82) - δηλαδή ότι αυτή πρέπει να αναφέρεται στην από κοινού λήψη αποφάσεων και στις κοινές ευθύνες και φροντίδες παιδιών και σπιτικού. Εξ άλλου, και η Κοπεγχάγη - όπως και το Κάιρο- δεν καθιερώνει το δικαίωμα συνένωσης των οικογενειών των νομίμων μεταναστών.

Γενικά, οι θέσεις της Διακήρυξης και του Προγράμματος Δράσης προκάλεσαν σοβαρές αντιρρήσεις και χωριστές διακηρύξεις, που κυκλοφόρησαν μέσα στη Διάσκεψη των:

1. ΜΚΟ (μη κυβερνητικών οργανώσεων)
2. Women's Caucus
3. Human Rights Caucus

Από τα συγκεντρωθέντα στοιχεία, τις σοβαρές έρευνες, τις αντιδράσεις, αναγκάστηκαν όλες οι αντιπροσωπείες των χωρών του κόσμου να αναγνωρίσουν, για άλλη μια φορά, το σημαντικότερο συμφέρον της ανθρωπότητας να επιτευχθεί κοινωνική δικαιοσύνη και ανάπτυξη σε διεθνές και σε εθνικό επίπεδο.